VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN
REVISIONEN

Diarienummer REV 2017-00034

Till
Regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen

Revisionsberättelse för styrelsen för Habilitering & Hälsa år 2016
Vi, av fullmäktige utsedda revisorer har granskat styrelsen för Habilitering & Hälsas verksamhet under år 2016.

Styrelsen för Habilitering & Hälsa ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och regionens reglemente för revisorskollegiet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning. Vår samlade kommentar och bedömning från granskningen under året samt omfattningen av granskningen framgår av revisionens årspromemoria, som fogats till revisionsberättelsen för regionstyrelsen.

Vi bedömer att verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och att den interna kontrollen varit tillräcklig.

Vi har vid granskningen av styrelsens redovisning funnit att den fyller kraven enligt den kommunala redovisningslagen.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för styrelsen för Habilitering & Hälsa och dess enskilda ledamöter.

Vänersborg den 15 mars 2017

Birgitta Eriksson
Ordförande

Ulf Sjösten
Vice ordförande

Bernt Sabel

Ulla Göthager

Krister Stensson

Per Waborg

Bo-Lennart Bäcklund

Marie Engström Rosengren

Staffan Albinsson

Wimar Sundeen

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Årsrapport Habilitering & Hälsa 2016

Diarienummer REV 2017-00034

Behandlad av revisorskollegiet den 15 mars 2017

Årets granskning av Habilitering & Hälsa

1. Inriktning

I den årliga revisionen prövas om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt om den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig. Den årliga revisionen omfattar granskning och bedömning inom följande områden:

- Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat
- Intern kontroll
- Räkenskaper

2. Genomförd granskning

Revisionen har utförts enligt kommunallagen och enligt god revisionssed för kommunal verksamhet. Revisionen har utgått från revisionsplanen som fastställts av revisorskollegiet samt från en granskningsplan avseende nämnd/styrelse. I granskningen har revisorerna biträtts av revisionsenheten. Därtill har räkenskaperna granskats av Deloitte.

2.1 Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat

Genomförda nämndfördjupningar:
- 2.2 Rutiner vid ram- och direktupphandlingar
- 2.3 Hörselrehabilitering
- 2.4 Rutiner vid ram- och direktupphandlingar
- 2.5 Granskning av intern kontroll

2.1 Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat

Både intäkter och kostnader ökar vilket bland annat beror på åldershöjningen för glasögonbidrag samt högre läkemedelskostnader. Personalkostnaderna ligger som väntat betydligt under budget samtidigt som kostnaderna för bemanning stiger blanda annat till följd av läkarbristen. På intäktssidan har verksamheten fått ett tillskott för att möta asylinvandringen men dessa pengar inte nyttjats fullt ut.

Fortsatt stor rörlighet bland personalen och mycket resurser läggs på rekrytering och introduktion. Förvaltningen arbetar med arbetsmiljöfrågor och att göra arbetet än mer attraktivt men påpekar att lönen är viktig för att behålla personalen. På läkarsidan har de fåtalet anställda läkarna blivit ännu färre vilket medför att bemanning måste köpas samtidigt som en viss arbetsväxling har genomförts. Sjukfrånvaron är fortsatt hög och en stor del av långtidssjukskrivningarna bottnar i psykisk ohälsa. För cheferna nås för första gången normtalet för antalet underställda. Inom hörselrehabiliteringen har inflödet planat ut och den förstärkta vårdgarantin nås till nästan 80 %. För syn och tolk nås målen med god marginal. Habiliteringen når inte riktigt målen beroende på personalbrist och stort inflöde, främst är det intensivinsatser för små barn som avviker.

2.2 Rutiner vid ram- och direktupphandlingar

Revisionen har under senare år noterat brister i kontrollerna av att upphandlingsrutinerna efterlevs i regionen. Det är av vikt att rutinerna fungerar för dessa stora upphandlingar men även för direktupphandlingar enligt de nya kraven och beloppsgränserna som kom 2014.

Ställda revisionsfrågor besvaras enligt följande:

- Gör Habilitering & Hälsa inköp av varor enligt lag, policy och riktlinjer?

Verksamheterna har tydliga inköpsområden som upphandlas med hjälp av koncerninköp och Habilitering & Hälsa arbetar aktivt med att säkerställa att inköpen hanteras på rätt sätt.

- Är ansvarsfördelningen med koncerninköp tydlig?

Samarbetet med koncerninköp fungerar bra men det har funnits brister i avtalsvården och det är oklart om de har kapacitet att göra upphandlingar i den mängd som krävs enligt lagen. Habilitering & Hälsa har efterfrågat tydligare beskrivning av koncerninköps roll och ansvar.

- Gör Habilitering & Hälsa uppföljning som säkerställer inköpsprocessen?

De större upphandlingarna hanteras på verksamhetschefsnivå och via Insidan kan personalen få information om inköp av varor och tjänster. Man använder sig av en lista över ej upphandlade leverantörer och informerar berörda om noterade brister.

Sammanfattningsvis bedöms Habilitering & Hälsa ha tillfredställande rutiner för de stora upphandlingarna genomförs tillsammans med koncerninköp. De bedöms få god hjälp av koncerninköp men ser en risk i att de inte hinner med allt som skulle behöva upphandlas. De bedöms följa regionens framtagna rutiner för kontroll av leverantörstroheten.

2.3 Hörselrehabilitering

Under de senaste åren har inflödet till hörselverksamheten för utprovning av hörapparater ökat markant. Ersättningarna från HSN har inte ökat i samma takt men resurser har tagit från andra delar av verksamheten. För att hantera trycket har anställningarna ökat och vissa enheter har börjat arbeta skift.

Ställda revisionsfrågor besvaras enligt följande:

- Hur hanterar hörselverksamheten det ökade inflödet av patienter?

Hörselverksamheten ger stöd till personer med olika hörselnedsättningar men det som flest personer kommer i kontakt med är hörselrehabiliteringar. Det ökade inflödet har verksamheten hittills kunnat svälja genom en ökad produktion av hörselrehabiliteringar, mer personal och extra insatser från personalen.

- Hur påverkar inflödet tillgängligheten?

Vårdgarantin uppnås nästan fullt ut. Faktisk väntetid har genom rekrytering från den nya audionomutbildningen kunnat förbättras markant. Ytterligare rekrytering kommer att ge än bättre tillgänglighet och förhoppningsvis även tillgång till vikarier.

- Hur säkerställs att verksamheten är jämlik?

Gemensam upphandling av hörapparater i regionen har gjort att alla patienter har rätt till samma produkter. Personalbrist i delar av regionen gör att väntetiderna kan variera vilket försämrar jämlikheten. Totalt sett är dock patienterna väldigt nöjda med verksamheten.

- Hur finansieras de ökade kostnaderna?

De ökade kostnaderna för hörselrehabiliteringarna finansieras till stor del av vakanser inom habiliteringsverksamheten. Detta går emot vårdöverenskommelserna vilket även sker när pengar används jämlikt i hela regionen oavsett vilket anslag den enskilda hälso- och sjukvårdsnämnden givit. För att följa styrmodellen krävs att vårdöverenskommelserna anpassas till behoven eller att nämnderna prioriterar vad Habilitering & Hälsa ska göra.

Sammanfattningsvis bedöms Habilitering & Hälsa göra stora insatser för att upprätthålla en hög tillgänglighet och jämlik vård inom hörselverksamheten. I takt med att rekryteringsunderlaget förbättras så kan väntetiderna minska men det förutsätter resurserna från hälso- och sjukvårdsnämnderna anpassas till befolkningens behov i varje regiondel.

2.4 Rutiner vid ram- och direktupphandlingar

Revisionen har under senare år noterat brister i kontrollerna av att upphandlingsrutinerna efterlevs i regionen. Det är av vikt att rutinerna fungerar för dessa stora upphandlingar men även för direktupphandlingar enligt de nya kraven och beloppsgränserna som kom 2014.

Ställda revisionsfrågor besvaras enligt följande:

- Gör Habilitering & Hälsa inköp av varor enligt lag, policy och riktlinjer?

Verksamheterna har tydliga inköpsområden som upphandlas med hjälp av koncerninköp och Habilitering & Hälsa arbetar aktivt med att säkerställa att inköpen hanteras på rätt sätt.

- Är ansvarsfördelningen med koncerninköp tydlig?

Samarbetet med koncerninköp fungerar bra men det har funnits brister i avtalsvården och det är oklart om de har kapacitet att göra upphandlingar i den mängd som krävs enligt lagen. Habilitering & Hälsa har efterfrågat tydligare beskrivning av koncerninköps roll och ansvar.

- Gör Habilitering & Hälsa uppföljning som säkerställer inköpsprocessen?

De större upphandlingarna hanteras på verksamhetschefsnivå och via Insidan kan personalen få information om inköp av varor och tjänster. Man använder sig av en lista över ej upphandlade leverantörer och informerar berörda om noterade brister.

Sammanfattningsvis bedöms Habilitering & Hälsa ha tillfredställande rutiner för de stora upphandlingarna genomförs tillsammans med koncerninköp. De bedöms få god hjälp av koncerninköp men ser en risk i att de inte hinner med allt som skulle behöva upphandlas. De bedöms följa regionens framtagna rutiner för kontroll av leverantörstroheten.

2.5 Granskning av intern kontroll

Granskning av intern kontroll baseras på föregående års granskning enligt checklista uppdaterat med noteringar från årets grundläggande genomgång.

Det finns välfungerande rutiner för riskanalysen. Styrelsen är engagerad och har tid avsatt för detta arbete. Styrelsen kompletterar verksamhetens riskanalys med sina egna specifika uppföljnings/kontrollområden. Kontrollplanen följer regionens riktlinjer. Uppföljning av intern kontrollplanen avseende regionens budget och överenskommelse görs i samband med rapporteringen av årsredovisningen. Den del som riktar sig till interna processer rapporteras på sammanträdet i mars avseende 2016.

3. Granskning av räkenskaper

Notering från löpande granskning

- Konto 1714 i Raindance är ett automatkonteringskonto som används för periodisering av interimsskulder och interimsfordringar för leverantörsskulder då systemstöd saknas för hantering av två skilda konton. Både fordringar och skulder nettas på kontot och det krävs manuell hantering för att bruttoredovisa fordrans- respektive skuldposter. Effekten av nettoredovisningen är svår att estimera utan manuell genomgång av samtliga fakturor. Nettobeloppet uppgår idag till ca 8,5

mnkr. Nettoredovisningen som gjorts gäller ej samtliga interimsfordringar/skulder utan endast de som bokas med automatik på konto 1714.

Bokslutsgranskning
Det har det inte framkommit något som tyder på några väsentliga avvikelser i fråga om huruvida:

- Årsbokslutet visar en rättvisande bild av enhetens resultat och ställning
- Årsredovisningen och den löpande redovisningen uppfyller i allt väsentligt kraven enligt den kommunala redovisningslagen och regionstyrelsens anvisningar
- Oförändrade redovisningsprinciper har tillämpats